א)מנין לכל הדמים שטעונים מתן דם ליסוד ת"ל ודם זבחיך ישפך נפקא ליה מדרבי דתניא רבי אומר 1והנשאר בדם ימצה א] שאין ת"ל בדם ומה ת"ל בדם לפי שלא למדנו אלא לניתנין מתן ד' שטעונין מתן דמים ליסוד שאר דמים מנין ת"ל והנשאר בדם ימצה שאין ת"ל בדם ומה ת"ל בדם לימד על כל הדמים שטעונין מתן דמים ליסוד ואכתי להכי הוא דאתא מיבעי ליה ב)לכדתניא מנין לניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה איצא ב] ת"ל ודם זבחיך ישפך סבר לה כר' עקיבא דאמר ג)לא זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה דתנן ג)ברך ברכת הפסח פטר את של זבח של זבח לא פטר את הפסח דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר בלא זו פוטרת זו ולא זו פוטרת זו אכתי ג] להכי הוא דאתא מיבעי ליה לכדתניא ד)ר' ישמעאל אומר מתוך שנאמר 2אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז וגו' למדנו לבכור שטעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח מעשר ופסח מנין תלמוד לומר ודם זבחיך ישפך סבר לה כר' יוסי הגלילי ה)דתניא רבי יוסי הגלילי אומר דמו לא נאמר אלא 2דמם חלבו לא נאמר אלא 2חלבם לימד על גבכור מעשר ופסח שטעון ד] מתן דמים דואימורין לגבי מזבח ורבי ישמעאל האי קרא מפיק ליה להכי ומפיק ליה להכי תרי תנאי אליבא דרבי ישמעאל בשלמא לרבי ישמעאל דמוקים לה כוליה בבכור היינו דכתיב 3ובשרם יהיה לך אלא לרבי יוסי (א) דמוקי ליה נמי במעשר ופסח מעשר ופסח בעלים אכלי ליה מאי ובשרם יהיה לך אחד תם ואחד בעל מום:

מנין. שכל ה] הדמים של כל הקרבנות שטעונים מתן דם ליסוד אם נשאר מן הדם בכלי לאחר שזרק שתי מתנותיו שצריך לשופכו ליסוד ואע"פ שלא נאמר שפיכת שיריים אלא בחטאת: **והנשאר בדם וגו'.** בחטאת העוף כתיב והנשאר ימצה הוה ליה למכתב: **ומה תלמוד לומר בדם כו' אלא על הניתנין מתן ארבע.** היינו חטאת שטעונה ארבע מתנות על ארבע קרנות ובחטאת כתיבי שירים לשפיכה: **לימד על כל הדמים.** שנשאר בהן כלום לאחר עיקר זריקתן שישפך הנשאר ליסוד: **מנין לניתנין בזריקה.** כל הדמים שכתב בהן זריקה כגון עולה ושלמים ואשם דכתיב בהו וזרקו ובכור דכתיב ביה ואת דמם תזרוק (במדבר יח) וכל זריקה מרחוק משמע שזורק מן הכלי למזבח למרחוק ו): **שפיכה.** עומד אצל היסוד ושופך: **ודם זבחיך ישפך.** כל זבחים במשמע: **בירך ברכת הפסח פטר את של זבח.** ז) חגיגת ארבעה עשר שבאה עם הפסח כשהחבורה מרובה ושנינו בתוספתא דפסחים ח) על הפסח הוא אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו לאכול הפסח ועל הזבח הוא אומר אשר קדשנו במצותיו וצונו לאכול את הזבח ואם בירך על הפסח פטר את הזבח: ו] **על הזבח לא פטר את הפסח.** וקס"ד ובפסחים נמי הכי מפרש דקסבר רבי ישמעאל זריקה בכלל שפיכה כדאמר לעיל מנין לניתנין בזריקה הניתנין ז] בשפיכה יצא הלכך מתן דם שלמים שכתב בה זריקה בכלל מתן דם פסח שכתב בה שפיכה כדאמרינן לקמן וכי בירך על הפסח פטר את הזבח שהזבח בכלל פסח אבל בירך על הזבח לא פטר את הפסח שלא מצינו לניתנין בשפיכה שכשרין בזריקה הלכך אין פסח בכלל שלמים: **ר' עקיבא אומר אין זו פוטרת את זו.** דלית ליה לניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יצא דהא דפסח בשפיכה מודם וזבחיך ישפך נפקא לן לקמן ותרתי לא דרשת מיניה ולקמן פריך לרבי ישמעאל היכי דרשת ליה להכי ולהכי ותנא דברייתא קמייתא סבר לה כרבי עקיבא בהא דאין זריקה בכלל שפיכה אבל בפסח בשפיכה לא סבירא ליה כוותיה דהא לא מייתר ליה קרא דמיבעיא ליה לכל הניתנין במזבח החיצון שנתנן במתנה אחת כיפר והכי אמרינן בשמעתין: **סבר לה כרבי יוסי הגלילי.** דאמר פסח בזריקה ונפקא ליה (ב) מואת דמם ח] דלא כתיב דמו דליקו אבכור לחודיה: **ור' ישמעאל האי קרא.** דודם זבחיך ישפך: **מפיק ליה להכי ולהכי.** בתמיה דריש ליה לניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה דעל כרחך כר"ע לא אתיא דאם כן אמאי אין פסח פוטר את הזבח הואיל ושלמים בכלל פסח ואי נמי סבירא ליה לר' עקיבא פסח בזריקה כר' יוסי הגלילי כל שכן דשניהם פוטרין זה את זה, וקדריש להו ט] תו לפסח דבשפיכה: **תרי תנאי אליבא דר' ישמעאל.** דמאן דיליף ליה לפסח בשפיכה לית ליה פסח פוטר את הזבח ולא פליג רבי ישמעאל אדר' עקיבא בהאי כיון י] דפסח בשפיכה מהאי קרא יליף תו לית לן למילף מינה ניתנין בזריקה כשרים בשפיכה ומאן דאית ליה פלוגתא לית ליה פסח בשפיכה אלא בזריקה כשלמים ומיהו פסח עיקר וזבח טפל לו הלכך אין זבח פוטרו לפסח אבל פסח פוטר את הזבח ובפסחים ירושלמי ט) האי טעמא אמר בה: **בשלמא רבי ישמעאל.** דמפיק מתן פסח מדם זבחיך ישפך והאי לשון רבים דדמם וחלבם כוליה בבכור מוקי לה ובשור יא] וכשב ועז הוא דנקט לשון רבים והאי יב] נמי דקאי לשון רבים דבשרם יהיה לך דסמיך ליה אבכור שור ובכור כשב ובכור עז: **אלא לרבי יוסי הגלילי.** דאית ליה בכור יג] לשון יחיד וקרא דנקט לשון רבים משום מעשר ופסח נקט לה ומעשר ופסח פשיטא לן שאינה מתנה לכהן אלא בעלים אכלי ליה: **מאי ובשרם.** דקא"ל רחמנא לאהרן: **ומשני אחד תם ואחד בעל מום.** כלומר לעולם לשון רבים דנקט קרא קמא לאו אמיני יד] דבכורות קאי דכולן בלשון חד בכור מפיק להו ודמם וחלבם לרבות מעשר ופסח ולשון רבים דבשרם אבכור קאי ולא אשלשת מיני בכור דקרא דתימא דחלבם ודמם נמי עלייהו קאי אלא אבכור דחד מינא נמי שייך למימר ובשרם אתם ובעל מום:

כן ולמטה מנא לן אם לא מודם זבחיך ישפך אלמא דבית הלל נמי דרשי ליה ומיהו יש לדחות ונראה לי (תוספת) טו] דשאר זבחים ידע טז] מדלא שנה בהן לעכב אבל חטאת לא נכשיר מטעמא דלא שנה אלא פשיטא ליה דגמר חטאת חיצון מחטאת פנימי לעכב אי לא אשכחן בעלמא דמלינן למיגמר מיניה דמתנה אחת כיפר א"כ על כרחיך לב"ש בעי הכא מנין דנגמר מחטאת דבעי שתי מתנות אע"ג דחטאת חמירא גילוי מילתא היא ללמוד סתום מן המפורש דאי לבית הלל מאי בעי מנין הא לא שנה לעכב ומהאי טעמא לא מצי למיבעי יהא כשרה יז] בדיעבד בולא כלום דכפרה בכדי לא אשכחן י). ברו"ך ע"כ:

מתן דם ליסוד ת"ל ודם זבחיך ישפך. אע"ג דלא כתיב יסוד מצינו שירים שנשפכין ליסוד דכתיב בחטאת י) ואת דמה ישפך אל יסוד המזבח: **תרי תנאי ואליבא דרבי ישמעאל.** דמאן דיליף ליה לפסח בשפיכה לית ליה פסח פוטר את הזבח ולא פליג ר' ישמעאל אדרבי עקיבא יח] דכיון דפסח בשפיכה מהאי קרא תו לית לן למילף מיניה ניתנין בזריקה כשרין בשפיכה ומאן דאית ליה פלוגתא לית ליה פסח בשפיכה אלא בזריקה כשלמים ומיהו פסח עיקר וזבח טפל לו הלכך אין זבח פוטר לפסח אבל פסח פוטר זבח ובפסחים ירושלמי ט) האי טעמא אמר בה כך פי' בקונט' יט] ויש תימה מסוגיא דסוף ע"פ (פסחים קכא.) גבי בירך ברכת הפסח פטר את של זבח דקאמר עלה כשתימצי לומר לדברי ר' ישמעאל זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה ולדברי ר' עקיבא לא שפיכה בכלל זריקה ולא זריקה בכלל שפיכה אלמא ר' ישמעאל אית ליה תרתי דפסח בשפיכה וזריקה כ] בכלל שפיכה ועוד קשה לפירוש הקונטרס מסוגיא כא] דשמעתין דקאמר לעיל סבר לה כר' עקיבא ולא סבר לה כוותיה לגמרי דרבי עקיבא סבירא ליה דפסח בשפיכה ותנא דברייתא סבר בזריקה כב] ועוד כג] מאי האי דפריך סבר כר"ע דאמר פסח בשפיכה הלא מאן דאמר פסח בשפיכה היינו מדם זבחיך ישפך דתניא ר' ישמעאל אומר כו' אם כן לא אייתר קרא למתנה אחת כיפר ע"כ ועוד קשה דאמר בפסחים פרק האשה (דף פח:) גבי חמשה שנתערבו עורות פסחיהם והא שלמים בזריקה ופסח בשפיכה ומשני מאי נפקא מינה והתניא מנין לניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה שילא אלמא אית ליה תרתי דפסח בשפיכה וניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה שילא ועוד מדקתני בברייתא מנין לניתנין בזריקה כו' מכלל דאיכא שפיכה ואי פסח בזריקה אם כן כולהו בזריקה ניניהו כד] [ועוד קשה הא אמרי' בספרי ל) ר' יאשיה אומר קודש הם למה נאמר להביא את המעשר ואת הפסח שיטענו שפיכה אחת שלא שמענו להם בכל התורה כולה] ורבי יצחק אומר אין צריך שהרי כבר נאמר ודם זבחיך ישפך להביא את המעשר ואת הפסח שיטענו שפיכה ומה תלמוד לומר קודש הם להביא את המעשר כה] שיטעון הקטר חלבים שלא מצינו בכל התורה כולה משמע דרבי יאשיה שפיכה כו] דרבי יצחק קאמר ואע"ג דדריש ליה מקרא דכתיב גבי בכור כז] בזריקה דלמא מדאתו מריבויא ולא כתביניהו בהדיא קדריש וכי פריך כח][התם אבא חנן למה נאמר ומה שאר קדשים שלא הושוו במתן דמים היינו] דאתא למעוטי חטאת דבאצבע ונראה דרבי ישמעאל (דפסחים) קסבר דפסח בשפיכה מקרא אחרינא ולא מדם זבחיך וכי פריך הכא כט] האי מיבעי ליה לכדתניא רבי ישמעאל אומר מתוך הוה מצי למימר דקסבר פסח בשפיכה מקרא אחרינא ולא מדם זבחיך אלא משום דאשכח ברייתא דרבי יוסי הגלילי נקטה ורבינו שמואל בשם רבינו שלמה פי' בענין אחר האי דערבי פסחים (דף קכא.) כשתימצי לומר לדברי רבי ישמעאל זריקה בכלל שפיכה כלומר מתוך דברי רבי ישמעאל

לימד

מתן מועט שבדמים וכיון דלא מפרש קרא איזה מתן יעשה ש"מ מתן מועט יעשה דתפסת מועט תפסת. והשתא ניחא דברייתא דלעיל אית ליה כר"ע דלאו זריקה בכלל שפיכה ומיהו פסח בשפיכה מקודש הם. ומיהו כי קא משני כר"י הגלילי, הו"מ למימר כאותו דרשא דספרי ומפיק פסח בשפיכה מקרא דקודש הם. והכי פריך ור"י האי קרא מפיק ליה להכי כו' פי' לפסח בשפיכה דמוקי להאי ודם זבחיך ישפך לבכור ומעשר ופסח, (דלעיל) [ולעיל] מוקי לודם זבחיך ישפך לניתנים שנתנם בשפיכה יצא. ומשני תרי תנאי אליבא דר' ישמעאל, דתנא בתרא דיליף פסח בשפיכה מודם זבחיך לית ליה זריקה בכלל שפיכה ולית ליה נמי פסח פטר הזבח, ור"י לא פליג כלל [על] ר"ע, והאי תנא דלעיל דאית ליה הפסח פטר [את של זבח] אית ליה דפסח בשפיכה מקודש הם, וזריקה בכלל שפיכה מודם זבחיך, הילכך של פסח פטר [את הזבח]. כך נראה לריב"א. ודוחק הוא לומר דפסח בשפיכה ממקרא אחר ומדרשא שלא הביא התלמוד. לכך נראה לפרש כדפי' ר"י דפסח בשפיכה וניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יצא תרתי נפקא לן מקרא דודם זבחיך ישפך, דאי לפסח בשפיכה לחוד אתא א"כ לימא קרא ודם זבחך ולא נכתוב זְבָחֶיךָ לשון רבים, כדדריש דמו לא נאמר אלא דמם, וכוליה למידרש לניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יצא לא אתיא דא"כ לא אשכחן בשום מקום שפיכה, ולא הוי סברא לדרוש (שניתנין) [לניתנין בזריקה שנתנן] בשפיכה יצא אי לא אשכחן בשום מקום שפיכה, הילכך למידרש לניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה לא איצטריך, וכי איצטריך למידרש כל הניתנין שנתנן במתנה אחת כיפר עם דרשא דפסח בשפיכה, דאי לפסח בשפיכה לחוד לכתוב זִבְחֲךָ, ואי כוליה לניתנין במתנה אחת כיפר לכתוב קרא ודם זבחך (יזרוק) [יזרק], ומדאפקיה בלשון שפיכה ש"מ פסח בשפיכה מהכא נפקא ליה, וכן לר"ע דריש ליה הכי. והשתא ניחא דתנא דברייתא דלעיל סבר לה כר"ע ממש, וה"ק ור"י מפיק ליה להכי ולהכי כלומר כיון דדריש מיניה מעשר ופסח א"כ אין לו למידרש הניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יצא מדלא כתיב זיבחך וכתיב זבחיך לשון רבים, דהא איצטריך לכתוב שפיר לשון רבים משום מעשר ופסח, ומשני תרי תנאי כו' דתנא דלעיל [דפסח פטר] את הזבח דריש למעשר כר"י הגלילי ומפסח פליג עליה ואית ליה פסח בשפיכה וניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יצא תרוייהו מדם זבחיך כדפי', והאי תנא דדריש זבחיך למעשר ופסח אית ליה דאין שפיכה בכלל זריקה ולא פליג ר"י (לר"ע) [על ר"ע] מההוא דבירך ברכת הפסח (מהר"פ):

מסורת הש"ס

א) עי' ספרי ראה עח, ב) פסחים פט. עי' ירוש' פסחים פ"ה ה"ו, ג) [פסחים קכא.], ד) ת"כ ויקרא נדבה פ"כ ה"ה, ה) לקמן נו: פסחים סד: עיין ספרי קרח קיח, ראה עח, ו) עי' לקמן סב:, ז) פסחים סט:, ח) פ"י ה"ח, ט) סוף פ"י, י) [וע"ע תו' סנהדרין ד. ד"ה כלן], כ) ויקרא ד, ל, ל) קרח קיח.

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלא לרבי יוסי הגלילי דמוקי: (ב) רש"י ד"ה סבר וכו' מאת דמם:

שינויי נוסחאות

א] ימצה מה ת"ל בדם לפי כו' (כתה"י ודפו"י). ותיבות שאין ת"ל בדם נשתרבב מלהלן בסמוך: ב] צ"ל שיצא. וכן ברש"י (ש"מ): ג] בכתה"י ואכתי: ד] שטעונין (*ש"מ): ה] צ"ל לכל (*שמכ"י). והפסק הנקודה צ"ל אחר תיבת הדמים: ו] צ"ל ואם בירך על הזבח כו' והד"א עם שלפניו (שמכ"י): ז] צ"ל שנתנן (ש"מ והגרי"ב): ח] דמם תזרוק (ש"מ): ט] צ"ל ליה (*ש"מ): י] צ"ל דכיון (*ש"מ): יא] צ"ל ואשור (*ש"מ): יב] צ"ל והיינו (גליון). נ"א היינו דקאי נמי לשון רבים (*ש"מ). ובכי"פ דקאמ' במקום דקאי: יג] צ"ל דבכור (ש"מ): יד] אמיני בכורות דקרא קאי כצ"ל (*ש"מ): טו] תיבות ונראה לי תוספת נמחק (צ"ק), ובש"מ מוחק תיבת תוספת בלבד, ומתיבות ונראה לי עד סה"ד מוקף בחצאי לבנה: טז] ידענו ממילא מדלא כו' כצ"ל (ש"מ): יז] צ"ל כשר (ש"מ): יח] עקיבא בהא דכיון כצ"ל (ש"מ): יט] בש"מ נוסף משמע דמאן דאית ליה הפסח פוטר של זבח לית ליה דפסח בשפיכה ומאן דאית ליה פסח בשפיכה לית ליה ניתנים בזריקה שנתנם בשפיכה יצא, ויש תימה כו' (ש"מ): כ] ס"א וניתנים בזריקה שנתנם בשפיכה יצא, ועוד דוחק לפ"ה דפי' דתנא דברייתא דלעיל ס"ל כר"ע (ש"מ): כא] ס"א דמסוגיא דשמעתין דקאמר סבר לה כרבי עקיבא משמע דס"ל דפסח בשפיכה, והלא מאן דאמר וכו'. והשאר ליתא (ש"מ). וע' אות כג: כב] יש להוסיף וסבר לה כר"ע משמע דלגמרי ס"ל כוותיה (ש"מ ומ"כ): כג] ועוד מאי כו' עד אחת כיפר הוא הגה"ה, ובס"א אינו (ש"מ). ובגליון בשם נ"א וא"כ מאי סבר לה דפריך דאי כר"ע וכו'. וכעי"ז בצ"ק וחדא קושיא היא. ובד"ו הגי' ועוד מאי האי דפריך אי כר"ע דאמר כו'. ויש כאן ב' קושיות, עי' טה"ק ביאור הקו' השניה. ובש"מ מתוס' הר"פ ועוד במאי ס"ל כר"ע כיון דתרווייהו בזריקה פסח וזבח כ"ש דשניהם פוטרים זה את זה: כד] ס"א ניניהו אם לא נאמר [ובתורת חיים ודוחק לומר] דאתי למעוטי חטאת דבאצבע. לכך נראה דודאי מאן דאית ליה פסח בשפיכה סבר שפיר בניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יצא, ופסח בשפיכה לאו מודם זבחיך מפיק ליה אלא מקודש הם מפיק ליה כדדריש בספרי ר' יאשיה אומר קודש הם וכו'. ס"א אם לא נאמר דאתי למעוטי חטאת דבאצבע. ונראה דר' ישמעאל דפסחים וכו' עד זבחיך. הגה"ה ואיכא מאן דדריש מקודש הם דאמרינן בספרי ר' יאשיה כו' על כל התורה כולה, רבי יצחק אמר עד בהדיא קדריש עד כאן הגה"ה. וכי פריך הכא האי מיבעי ליה כו' (ש"מ). [המוקף בסוגריים ליתא בדפו"י ונוסף עפ"י הגהת רש"ק]: כה] בדפו"י את המעשר ואת הפסח שיטענו הקטר וכו'. וכ"ה בילקוט. ולפנינו תיקן עפ"י רש"ק וכ"ה בספרי, דהא פסח מבואר להדיא בקרא ועי' מגפה איתן: כו] שפיכה קאמר דומיא דרבי יצחק כצ"ל (ש"מ): כז] בכור דהוי בזריקה כצ"ל (ש"מ): כח] המוקף בחצאי מרובעים הוא גי' רש"ק. וגי' ש"מ קדריש א"נ בכור נמי בשפיכה, וזריקה האמורה בבכור למעוטי שלא יהא כחטאת דבאצבע והכי נמי איתא בתוספתא דזבחים (פ"ו) דבכור נמי בשפיכה. ואין נראה זה הפירוש ודוחק גדול הוא לומר דפסח בשפיכה מדרשא שלא הביאו התלמוד, ונראה דרבי ישמעאל כו' והשאר נמחק: כט] הכא ור"י האי קרא מפיק ליה להכי ומפיק ליה להכי הוה מצי למימר כו' כצ"ל (צ"ק, וכ"מ בתוס' סוף פסחים):

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הלכה ג:
ב [מיי' פ"ח מהלכות חמץ ומצה הלכה ז]:
ו ג מיי' פ"ה מהל' מעה"ק הלכה יז:
ז ד מיי' שם הלכה יח:

תורה אור השלם

1. וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֵה אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא: ויקרא ה, ט
2. אַךְ בְּכוֹר שׁוֹר אוֹ בְכוֹר כֶּשֶׂב אוֹ בְכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם אֶת דָּמָם תִּזְרֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת חֶלְבָּם תַּקְטִיר אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: במדבר יח, יז
3. וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לָּךְ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה וּכְשׁוֹק הַיָּמִין לְךָ יִהְיֶה: במדבר יח, יח

מוסף רש"י

מנין לניתנין בזריקה וכו'. פסח בשפיכה בנחת מן המזרק לקיר המזבח כנגד היסוד, דנפקא לן מתן דם דפסח מודם זבחיך ישפך, ובשלמים כתיבא זריקה שזורק למרחוק מן המזרק למזבח, ואין מתן אצבע אלא בחטאת דכתיב בה באצבעו, אבל בכל שאר קרבנות וזרקו כתיב, וזורק כנגד הקרן עד שהדם ניתן לקיר מערבי וקיר דרומי (פסחים פט.). או: שיירי דם בזריקה מרחוק דלא איכפת ליה אם נופלים שירייס על היסוד או לא, שירי דם הפסח בשפיכה בנחת כדי שיפלו על היסוד: **לא שפיכה בכלל זריקה.** כלומר שאם נותן פסח בזריקה ושלמים בשפיכה לא עשה כלום, וכיון דאין דומין זה לזה במתן דמים אין ברכת האחד פוטרת האחר: **ברכת הפסח.** על אכילת פסחים: **של זבח.** חגיגת י"ד ומברכין על אכילת שלמים (שם קכא.). א"נ נדרים ונדבות שהקריב ערב הפסח ואוכלן בלילי הפסח (רשב"ם שם) **דמו לא נאמר אלא דמם.** אלמא אחריני נמי משתמעי: **לימד על בכור מעשר ופסח.** שלא מצינו להם מתן דמים בתורה אלא כאן, וכתיב תזרוק ולא כתיב תשפוך (שם סד:):

שיטה מקובצת

מתן דם ליסוד. עיין תוס' לקמן דף נא ע"ב [ד"ה תן יסוד למזבח של עולה]: **שנתנן בשפיכה שיצא ת"ל כו' ישפך.** עי' [תוס'] סנהדרין דף ד ע"א [ד"ה כלן]: **ורבי ישמעאל האי קרא כו'.** פי' הקונטרס ר"י דריש מיניה לניתנים בזריקה שניתנין בשפיכה כדאיתא בברייתא דלעיל דע"כ כר"י אתיא דאל"כ אמאן תרמייה דע"כ כר"ע כו' ולא נהירא משום דלא אתיא כר"ע נימא דאתיא כר"י דלמא לא אתיא לא כמר ולא כמר אלא תנא אחרינא הוא לכך נראה דהכי פריך כיון דדריש פסח בשפיכה מדם זבחיך ישפך ושמעינן ליה לר"י דאמר בירך על של פסח פטר של זבח וא"כ סבר דניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יצא דאם לא יצא היכא פטר את הזבח והלא פסח בשפיכה וזבח בזריקה אלא ודאי ס"ל דיצא וא"כ היכא מפיק תרוייהו מדם זבחיך: **תוד"ה מתן.** ודם זבחיך ישפך אע"ג דלא כתיב כו'. נ"ב וז"ל גליון בס' ישן, ואע"פ דלא כתיב הכא יסוד וגם אין הוכחה [דמיירי קרא] בשירים, מצינו לשון שפיכה בשיריים ליסוד דכתיב בחטאת (ויקרא ד, כ) ואת דמה ישפוך אל יסוד המזבח, ומינה יש ללמוד דשפיכה דהכא ליסוד ומיירי נמי בשיריים שלשון שפיכה מצינו בם (ב"ש): **ד"ה תרי תנאי כו'** ועוד קשה לפי' הקונטרס כו' דרבי עקיבא ס"ל דפסח בשפיכה ותנא דברייתא סבר בזריקה. גליון, ונר' לפרש דודאי דמאן דאית ליה פסח בשפיכה סבר שפיר בניתנים בזריקה שנתנם בשפיכה יצא, ופסח (משפיכה) [בשפיכה] לאו מודם זבחיך מפיק ליה אלא מקודש הם מפיק ליה, כדדריש ליה בספרי אך בכור שור, מנין למעשר ופסח שיטענו שפיכה ת"ל קודש הם דאייתר להכי ואית לן לאוקמי בשפיכה לפי שהוא